

Анастасія Даценко,

студентка 2 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

Особливості правового регулювання робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану*

В Україні 24 лютого 2022 р. на підставі Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 р. № 389-VIII1 був уведений режим воєнного стану. У березні 2022 р. Верховна Рада України у зв'язку з введенням воєнного стану ухвалила Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» № 2136-IX (далі – Закон № 2136-IX), який діє протягом дії воєнного стану та втрачає чинність після його скасування. Цим Законом запроваджено низку змін в організацію трудової діяльності, змінено порядок застосування деяких норм Кодексу законів про працю України, визначено особливості регулювання трудових відносин працівників усіх установ, підприємств та організацій незалежно від форм власності та виду діяльності, а також осіб, які працюють за трудовим договором із фізичними особами [1, с. 106-107].

Статтею 6 Закону № 2136-IX встановлено, що в період воєнного стану робочий час не повинен перевищувати 60 годин на тиждень і 50 годин, якщо працівнику встановлена скорочена тривалість робочого часу. Стосовно 5-ти, чи 6-ти денного робочого тижня, то роботодавець може встановлювати такий режим за рішенням військового командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення). Щотижневий безперервний відпочинок може бути скорочено до 24 годин. Також у період воєнного стану не застосовуються норми статті 53 КЗпП України щодо скорочення тривалості роботи на одну годину напередодні святкових і неробочих днів [3; 5, с. 92].

Отже, можемо зробити висновок, що збільшення нормальної тривалості робочого часу до 60 годин на тиждень (лише на період воєнного стану) є правом, а не обов'язком роботодавця. Таке збільшення має обґрунтовуватися потребою більш ефективної діяльності установи чи організації в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення. Варто звернути увагу на те, що відповідно до ч. 2 ст. 6 Закону № 2136-IX встановлення п'ятиденного або шестиденного робочого тижня залишається на розсуд роботодавця. Питання щодо визначення часу початку і закінчення щоденної роботи (зміни) також залишається на розсуд роботодавця [1, с. 114].

Щодо відпусток, то Законом № 2136-IX визначено, що тривалість щорічної основної оплачуваної відпустки становить 24 календарні дні. Отже, в період дії воєнного стану норми Закону України «Про відпустки» щодо

* Наукова керівниця – доцентка кафедри аграрного, земельного та екологічного права імені В.З.Янчука Тамара Новак

щорічних оплачуваних відпусток більшої тривалості для окремих категорій працівників не застосовуються. Крім того, ч. 2 ст. 12 Закону № 2136-IX встановлює право роботодавця відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури. Водночас на період дії воєнного стану працівник має право на відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, визначеного у ч. 1 ст. 26 Закону України «Про відпустки» [4, с. 138].

Цікавим є той факт, що 22.11.2023 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» (набув чинності 24.12.2023 р.), який вносить багато змін у трудове законодавство з питань надання відпусток різним категоріям працівників як у мирний час, так і під час воєнного стану. Саме цим Законом розширено перелік працівників, яким роботодавець має право відмовити у наданні відпустки в період дії воєнного стану, а саме: це працівники, які залучені до виконання робіт, виробництва товарів оборонного призначення або до виконання мобілізаційного завдання (замовлення) [2, с. 110].

Таким чином, оголошення воєнного стану в Україні призвело до введення спеціального законодавства щодо трудових відносин. Згідно з цим законодавством, робочий час може бути збільшений до 60 годин на тиждень, проте це є правом, а не обов'язком для роботодавців. Важливо також зауважити, що умови надання відпусток під час воєнного стану теж зазнали змін: роботодавці можуть відмовити у наданні відпусток певним категоріям працівників, залученим до важливих оборонних чи мобілізаційних завдань. Ці зміни в законодавстві створюють додаткові вимоги та обмеження для трудових відносин у період дії воєнного стану.

Література

1. Bortnyk S. M. To the question on the peculiarities of the legal regulation of labor relations in the martial law conditions. *Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*. 2022. Т. 97. № 2. С. 106–117. URL: <https://doi.org/10.32631/v.2022.2.09> (дата звернення: 21.04.2024).
2. Волинець В. Особливості правового регулювання відпусток у період воєнного стану. *Право.ua*. 2023. № 4-2. С. 107–112. URL: <https://doi.org/10.32782/law.ua.2023.4-2.16> (дата звернення: 21.04.2024).
3. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. № 2136-IX : станом на 24 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 21.04.2024).

4. Слома В. М. Особливості правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану. *Наукові заходи Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету*. 2022. С. 136–138.

5. Чубар А. Р., Киян В. Я. Окремі питання організації трудових відносин в умовах воєнного стану. *Jurisprudence. «Colloquium-journal»*. 2022. № 15 (138). С. 89–93.

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

Рада аспірантів юридичного факультету

Студентська організація юридичного факультету

Студентський науковий гурток
«Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

09 травня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 09 травня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 215 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**